

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Emma Loore Sinitamm
Tallinna Mustamäe Riigigümnaasium
Emma.Sinitamm@murg.ee

Teie 15.08.2024 nr

Meie 10.09.2024 nr 2.3-8/24/2100-2

Vastus nõudekirjale

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise seoses koolis isikuandmete töötlemisega. Küsite sisuliselt, kuidas koostada asutuse isikuandmete töötlemisega seotud dokumente.

Kuna Te ei ole selgitanud, kas Te olete pöördunud oma asutuse andmekaitse spetsialisti poole, siis esmalt märgime, et asutus saab/peab saama asutuses andmetöötlusega seotud küsimustes pöörduda vajadusel oma andmekaitse spetsialisti poole. Äriregistri andmetel on Tallinna Mustamäe Riigigümnaasiumi (77001547) andmekaitse spetsialistiks määratud Rosetta Heidorf (murg@murg.ee). Asutuse andmekaitse spetsialist teab kõige paremini, milliseid andmeid, millisel alusel ning kuidas asutuses töödeldakse, mistõttu tulebki esmalt pöörduda asjakohase isiku poole.

Andmekaitse spetsialistidest, sh kes saab olla andmekaitse spetsialistiks ning millised kompetentsid peavad andmekaitse spetsialistil olema, leiab inspeksiooni veebilehelt siit: [Andmekaitse spetsialist](#) | [Andmekaitse Inspeksioon \(aki.ee\)](#).

Järgnevalt peame siiski vajalikuks selgitada teadmiseks isikuandmete töötlemise põhimõtteid üldiselt.

Isikuandmete kaitse nõuded Eestis on sätestatud peamiselt [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruses](#) (EL) 2016/679 (IKÜM) ning [isikuandmete kaitse seaduses](#), kust saab lugeda täpsemate reeglite kohta

Nii sätestabki isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 5 lg 1 p a, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev; samuti tohib isikuandmeid töödelda (sh koguda, edastada jne) üksnes kindlaksmääratud õiguspärasel eesmärgidel (art 5 lg 1 p b) ning koguda tuleb eesmärgi seisukohalt võimalikult vähe andmeid (art 5 lg 1 p c). Isikuandmete töötlemise õiguslike aluste loetelu on sätestatud IKÜM artiklis 6 (lg 1 p a ehk nõusolek on üks võimalikest õiguslikest alustest).

Andmetöötlejal tuleb esmalt mõelda läbi andmetöötluse protsessid ning informeerida neist ka andmesubjekte enne andmete töötlemist.

Oluline on, et enne andmete kogumist tuleb andmetöötlejal koostada andmekaitsetingimused või viidata juba koostatud andmekaitsetingimustele, kus selgitatakse, milliseid andmeid, millisel eesmärgil ning õiguslikul alusel töödeldakse. [Andmekaitsetingimused on kirjeldus, mis aitab inimesel omada ülevaadet, mida tema andmetega tehakse](#). Seetõttu on oluline, et andmekaitsetingimused oleksid sõnastatud lihtsalt ja inimesele arusaadavalt ning need peavad olema kättesaadavad tasuta ja inimesele hõlpsasti leitavad (nt asutuse võrgulehel).

Andmetöötleva saab andmekaitsetingimustele tuginedes paremini kontrollida oma andmetöötamise protsesse. Mida läbipaistvam on ettevõtte või asutuse andmetöötlus, seda enam peegeldub see andmekaitsetingimustest.

Ettevõtte või asutuse andmekaitsetingimuste dokument peaks vastama vähemalt neljale „milline on“ küsimusele.

1. Milline on andmete kogumise õiguslik alus?
 2. Milline on andmete elutsükel ehk kui kaua andmeid erinevates andmetöötlusprotsessides kasutatakse?
 3. Milline on ettevõtte või asutuse roll erinevate andmete töötlemisel, s.t kas tegemist on vastutava, kaasvastutava või volitatud töötlejaga?
 4. Milline on inimese võimalus saada teavet enda andmete kohta?
- Olulised on ka vastused kolmele „kas“ küsimusele.

1. Kas toimub andmete automaattöötlus?
2. Kas annate andmeid edasi kolmandatele osapooltele ja kui, siis millisel õiguslikul alusel?
3. Kas on esitatud andmetöötleva enda kontaktandmed?

Eelpool loetletud on baasküsimused, tegelik küsimuste arv sõltub andmetöötamise ulatuslikkusest ning sellest, kui paljusid tööstustoiminguid ja milliseid inimeste grupe see puudutab. Nt peaks olema andmete säilitamine minimaalne ehk kustutatud kohe kui eesmärk on täidetud (kui osutub vajalikuks andmeid säilitada kauem, siis tuleb seda põhjendada ja tuua välja konkreetne põhjendatud aeg, millal andmed kustutatakse).

Märgime, et vastutav töötleva peab isikuandmete töötlemisel järgima IKÜM artiklis 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtteid, vastutama nende põhimõtete täitmise eest ja olema võimeline nende täitmist tõendama (IKÜM artikkel 5 lg 2). Eelviidatud põhimõtete juurde kuulub ka vastutava töötleva kohustus töödelda isikuandmeid viisil, mis tagab isikuandmete asjakohase turvalisuse, sealhulgas kaitseb loata või ebaseadusliku töötlemise eest ning juhusliku kaotamise, hävitamise või kahjustamise eest, kasutades asjakohaseid tehnilisi või korralduslikke meetmeid („usaldusvärsus ja konfidentsiaalsus“, IKÜM art 5 lg 1 p f).

Isikuandmete töötlemisel (sh kogumisel, säilitamisel, edastamisel vms) peab eelkõige jälgima kõige tavapärasemaid turvameetmeid. Näiteks tuleb teha nii, et andmed ei jõuaks õigustamata isikute kätte (igasugused andmelekked, mis tulenevad ebapiisava turvalisega süsteemidest, õigustamata edastamisest vms).

Andmetöötleva on oluline teadvustada, et andmesubjektil on õigus teada, kuidas tema isikuandmeid töödeldakse, sh kellele tema isikuandmeid edastatakse (ettevõttevälised isikud, nt haigekassa) ning kes neid andmeid veel töötleb (ettevõttesisesed isikud ning ettevõttega seotud isikud, nt raamatupidamisteenuse osutaja), mistõttu tasub eeskirjad kirja panna ning andmesubjektidele tutvustada enne tema isikuandmete töötlemist (sh Teie poolt viidatud andmete kogumist). Soovi korral võib andmesubjekt pöörduda selgituste saamiseks andmetöötleva poole (sh milliseid andmeid ning kui kaua säilitatakse jne), kellel tuleb andmesubjektile kuu aja jooksul vastata. Seejärel saab andmesubjekt vajadusel pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni poole.

Soovitame kindlasti tutvuda Andmekaitse Inspektsiooni [isikuandmete töötlemise üldjuhendiga](#), kus on kirjas kõige olulisem, mida isikuandmete töötleva peab teadma.

Lisaks juhime tähelepanu, et järelevalveasutusena, kel võib tekkida olukord, kus samas küsimuses tuleb hiljem läbi viia järelevalvemenetlus, ei saa me anda õigusnõu. Seega juhul, kui teie andmekaitse spetsialist ei saa teid aidata, aga teil on vaja konkreetsemat õiguslikku seisukohta lähtuvalt konkreetsetest asjaoludest ning töödeldavatest andmetest, siis soovime pöörduda õigusnõustajate (advokaadid, juristid jne) poole. Näiteks juba valminud andmekaitsetingimustele ja töötlemistoimingute ülevaatele õigusliku hinnangu saamiseks. Samuti leiab informatsiooni andmetöötleva vastutusest ning kohustustest isikuandmete töötlemisel [siit](#).

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel